

ALBULUS

LEAF-T-F

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԷՕԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՄԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀՈՒՆՏՐԱԿԱՆ

Տարեկան գին կանխիկ Ղր.ռ.ռ.-ն 100 : Վեցամսեայ գին Պր.ռ.ռ.-ն 52 1/2 : Էռամսեայ գին 26 3/4 :
Հինգ ստորագրուող գտնողին մեկ օրինակ իրեն ձրի դիտի տրուի :
Աչա Լաղգիյը տմեն շաքալ օրերը կը ճրատարակուի :

ՊՅՈՒՆԻՆ ԳՈՐԱՍ ԳԱՍՏԱՆ ԼՐԱԳՒՐԵՐՈՒՆ ԲՈՒԹՅԱՅԻՆ ԺԱՊԻՐԵՐ ԱՆՆՈՅԻՆ ՔՐԱԿ Է :
 ԴՐ ՆԱԻՆ ԴԱՃԱՐ ԶՈՐ ՄԵ ԴՐԱՄԱՐԱԿԵԼ ՈՒՅՈՅՆ ՊԻՍԻ ՔՆԱՐԵ ԱՅՅԻՆ 40 ՓԱՐԱԿ :
 ՆՊՐԱՄՈՂ ԳՐՈՅ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ ԸՐԻ Է : ԴՈՒՐԱՆԻ ԷԿԱՆ ՆԱՄԱՆԵՐՈՒՆ ԲՈՒԹՅԱՅԻՆ ԺԱՊԻՐԵՐ ԼԻՔԻՆՆ ԳԻՍԻ ՔՆԱՐԵ :

ԲԱԼԵԲԿԵՆ,

[illegible]

ՊՕԼԻՍ 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Օհնուորական բարեկարգութեանը համար Սէբասթիէի դռանը զինուորանոցին մէջ յատկապէս խորհուրդ մը հաստատուիլը արդէն ծանուցած ենք ԼՂԵ խորհուրդը անցեալ կիրակի աւելու բաց ՚ի փոխորդայէն բոլոր երեւելի նախարարները հոն գտնուելով՝ և այնպէս որոշուեցաւ նոյն օրը, որ պէս խորհուրդը կիրակիէ կիրակի ըլլայ անխափան : Սեւհափառ ԼՂբայն իմանալով որ ասանկ մէկ խորհուրդ մը որչափ նպատակներ կրնայ բերել զինուորական բարեկարգութեան, ուստի հրաման ըրաւ որ ծովային զօրացի բարեկարգութեանը համար ժողովք մէն ալ արքունի նաւարանը հաստատուի վսեմափայլ ծովապետին նախագահութեամբ :

— Սէլանիկէն չօգտուելու հիւանդութիւնը բոլորովն դադարած է . և սեպտեմբեր 22 էն (10 էն) ետքը այս հիւանդութենէս մեռնող չի կոչ : Հիւանդութիւնը տիրած ատենը մեռնողներուն համարանք՝ երեք հազարէն աւելի է :

— Սէրէզ և ուրիշ քաղաքներն ալ հիւանդութիւն դարձած է. դպրոցէն ետքը տեսակ մը վնասգաւոր տենդ (սարսիւն) շօշուղաւ, և ասիկէ ալ շատ մարդիկ մեռան. հիմա՞յ այս ալ տկարացած է. և վարկերդիկ կամայ կամա՞յ տեղերին կը դռնան:

— Սանատորիք քաղաքէն սեպտեմբեր 21-ին (9-ին) գրուած գիրերը կը պատմեն թէ այս օրերս փութորկով տաստիկ անձրեւ գալով արտերը աւրեց, և քաղաքին մէջի կամուրջները փլուց : Հիւանդու-ժրէններ ալ պատճառեցան օգոյն խոնաւութենէն . և մանաւանդ փողոցաւ (չուլ պողան) . որով շատ հոգի հիւանդացան . և մէկ քանիսն ալ մեռան :

— Համ քաղաքէն հօտեմբեր 4 (սեպտեմբեր 22) գրուած գիրերը կ'իմացնեն թէ Կոնստանդնուպօլիսը դադարած առենը նորէն երեւցեր է հոն, և այս օրերս զինուորական հիւանդանոցը երկու հօգի մեռեր են: Աւելի սաստիկ կոտորած կ'ընէ եղբի Պէրութ քաղաքը:

— Եւսպբ ըստւած երկիրը որ Շամայ կուստակա-
լու թեան տակը բարեբեր երկիր մըն է, հեղեղի
պէս անձրեւներ գալով արտերուն և պարսէզնե-
րուն մեծ վնաս հասցուցին, ախ առ-ի՛ ըստւած գե-
տըն ալ որ այն երկրէն կ'անցնի, առատանալով շատ
տեղեր կոխեց :

ՊԱՐՏԱԿԱՆՍՏԱՆ : Երբ որ Պարսից մեռնող չա-
հին վերջին հիւանդութեան լուրը Ղեզվիդ հասաւ,
հոն նստող ինկիլիզին հիւպատոսը Պ. Լ'պօդ, ստիւ-
յեց 'Խուրատտին խանը, որ այն ատենը վէշե՛ ակ-
էր, (պարսիկները թագաւորութեան ժառանգ իշ-
խանին այս անունն կուտան), որպէս զի առանց
ժամանակ անցընելու Ղեզվիդէն ինչ 'Նհրան եր-
թայ, հօրը քով գտնուի : Դառանգ իշխանը եր-
թայը ուշացուց, մինչեւ որ հօրը մահուան ստոյգ-
ընդ առաւ . այն ատենը ելաւ երթալու և թա-
գաւորութիւնը ժառանգելու . բայց զօրքը չուղե-
ցին հետը ընկերանալ մինչեւ որ ամսականին կան-
խիկ չի պրուի : Դառանգ իշխանը Ղեզվիդ գտնու-
ած վաճառականներէն Պ. Սէշվէնտին ձեռօքը 50-
000 Դոնէ (5,000 քէտէ ստակի չափ) փոխ ստակ
առաւ ամսականին վճարեց . և անանկ ճամբայ ե-
լաւ 15,000 հօգեդինեալ զօրքով, որոց գլխաւոր զո-
րայեան էր Սիբղա Դաքի խան :

Պարսից տերութեան փոխարքայն Հաճի Սիրզա
Լըասի՝ շատ աշխատեցաւ որ Պարսից թագաւորը
նէ մեռնող թագաւորին պզտիկ տղան . բայց ազ-
գին երեւելինէրը դէմ կեցան : Հասարակութիւնն

այլ որ ասոր բռնական կառավարութենէն գոհ չէ-
լին, որք ելան, ասունը կոխեցին և իւ-
րեն այն զայրացեալ բաղրմութենէն անկտանել ազա-
տիլը՝ այն աստիճան տուէր չի գտնուելուն համար ե-
ղաւ ։ Կառավարութիւնը մինչեւ նոր շահը՝ Դէհ-
րան գնաց նէ՛ մօրը ձեռքն էր, շահը Դէհրան մը-
տաւ նէ շատ սիրով և ուրախութեամբ ընդունե-
ցին ։ և հիմա անկեալ կը տիրէ՝ Նուրստովն շահ
անունով և մայրաքաղաքը հանդարտած է ։

Նոր քառասուն շահի մասնաւոր սէր և խնամք կը յըջընէ Դէվրիդ գտնուող խնկիքի վաճառականներուն : Տօրգօւ Քօմիքը շահը իրեն բժշկապետ անուանեց 3,000 Դոման (150,000 զուգուշ) վարձքով : Պ. Պուրկէս՝ պալատին սուսլին Թարգման անուանեցաւ 2,000 Դոման (100,000 զուգուշ) վարձքով : Խօրգօւ Քաղօլանի՝ զինուորական հիււանդանոցներու առաջին բժշկապետս, և Պ. Սքանէօ, գեղադործ դրուէցան : Իմիջին եղբայրը Պ. Քաղօլանի, որ աղէկ նկարիչ է, պալատի պորժանէրներուն գլխաւորներէն եղաւ. և Պ. Սքէվէնս՝ շատ իօտք անցուկ մարդ մը եղաւ Դէվրիդու մէջ, որովհետեւ շահին շատ օրերին է :

— Երեկոտան՝ Վ իեննայի փոսպայն չեկաւ, ուստի այս շաբթու Վ իեննայի վերայով նոր լուր մը չու- նինք։

ԷՐՏԵՔԻՆ ԼՈՒՔԵՐ

ԱՆԳՂԻԱ : Տէրութեան Բաւալաֆնիքին երեւեալն անձանց մէկը, Լօռա Պէնդիքը, սեպտեմբերամսոյս մէջ մեռաւ : Եփրայ 1802 ին ծնած էր, Սալը Բէնիկի կոմսուհիին քայրն էր . և Ճօրժ Բէնիկը առաջին նախարար եղած ատենը տանկայ ալ անոր խորհրդական գրագիրն էր : Եւսօքօլք գաւառի Լայն Գէճիս քաղաքին կողմէն պատգամաւոր եկաւ Նաստարկայ խորհրդարանը . և մինչեւ 1846 ին ատենը միայն ժողովքը կը գտնուէր . քանի չէր խառնուէր . այն ատենը սկսաւ երկրագործաց կողմին գլուխ ըլլալ :

— Քրէական դատաստանատունք դատապարտեց
ապստամբութիւնն հանող շարքիսրինքուն գլխաւորներ
ըն իւրաքանչիւրը իրենց յանցանայրը համեմատ,
Վ իլեամ Տօղ ինկը, Վ իլեամ Ղէջը, Թովմա Չէյ-
նը, Վ իլեամ՝ Քիւֆէյը մինչեւ ՚ի մահ թին կենա-
լու և ուրիշ մէկ քանիններն ալ երկու տարի շարու-
նակ բանաթ կենայու :

— Հիւսնաւահանդատի նաւերուն մէկուն մէջ երկու հոգի չօլտաւ հիւանդութենէն քոնուելուն իսկոյն կառավարութենէն հրաման եղաւ որ նաւերէն զամաքք բնաւ մարդ չելայ :

ԳԱՂՂԻԱ: Խոսողիայի քանի մը օրագիր միտ-
բան կը գրեն որ Ֆուանսորդի կառավարութիւնը
Վէնէտիկի պաշտպանութեանը համար 4,000 զօրք,
20,000 հրացան, թնդանօդ, պատերազմի պաշար
և ուտելիք լրբիկեր է չորս հաւո շողենաւով: Այս
ընթաց Ֆուանսորդի նախնալ օրագիրն ալ կուտայ:
Բայց մփշտօմ օրագիրը, որ Ֆուանսորդի կառավա-
րութեան օրագիրն է, կը ծանուցանէ որ բոլորովն
ստուէն է. Ֆուանսորդի կառավարութիւնը ոչ Վէնէ-
տիկ և ոչ Ֆրալիայի ուրիշ քաղաքները այդ պէս բան
խրկած չունի:

— Լիզգային ժողովը միշտ ղեգադուած է Գաղղիայի
Հասարակապետութեան մշանջնետոր Երէնքները
Հատատելու և Հիմա գլխաւոր վիճաւանութիւն
նին նախագահի ընտրութեան վրայ է :

Ո՛մանք կ'ըսեն որ նախագահի ընտրութիւնը խորհրդարանի անդամները ընեն, ո՛մանք ալ կ'ըսեն որ ընդհանուր ազգէն քուէ ժողովելով ըլլաւ:

Եւս բանին վրայով ըստ լատինացւոց հոկտեմբեր 6 ին Պ. | ամսորդինը մէկ ատենախօսութիւն մը բրաւ որ մեծ ազդեւութիւն բրաւ տղգային ժո.

ղտլին ներկայ գտնուողներուն սրտին : Եւ վերջապէս քնդհանուր ազգին քուէ տալովը պիտի ընտրուի նախագահը ինչպէս | ամարդէն կ'ուզէր :

— Բառ լատինացւոց հոկոտմբեր 2 ին Պ. Պիււ վինենե և Պ. լ Լարիւ — Ուօլէն Իտալիայ գործերուն վրայով կառավարու թենէն պատասխան խնդրեցին : Բաւլէնէպը զօրապետին կամենալովն ալ նոյն օրը խնդրուած պատասխանը տալու պարտաւորեցաւ աղգային ժողովը : Բաւլէնէպը զօրապետին պատասխանը այս եղաւ — Լարիւ — Ուօլէնին :

«Բողոքացի երեսփոխաններ, տպիք պատուա-
խանը խիստ կարճէ Պ. | քաբիւ – Ուզէնին, և այն
պատասխանս աչ հիմա հոս պիտի տամ:

« Պ. 1. Ընտրել — Ռոյնընը անանկ կորձած պիտի
ըլլայ որ մենք շատ Ընքը և մեծ ղոհներ ըրած եմք ին-
քըլինքներինս Լեւոպայի ուրիշ աէրու թեանց ճանչ-
ղունել տալու համար :

« Հատ գիւրին է ինձի ձեզ այս բանին վրայ
կատարեցապէս ապահով ընելը :

» Սենք մինակ մէկ բան մը ունեցանք ընելու : Սէ-
ղի բաւական եղաւ մեր վարմունքովը հասկըցու-
նել որ երբ մենք ու կառավարուածիւնը մէկ երկրի

մը սահմանին վրայ երեւացինք նէ, մենք հոն մէկ
բան մը կը փնտռէինք և կ'ուզէինք հոն մէկ բան մը
գործնալ, այն երկրին նոյն ինքն կառավարութիւնը
(շատ աղէկ, շատ աղէկ) :

« Եւստացածնուդ չափ Լըրոպայի միապետու
Թիւնները սէր չի ցուցուն Վարդկայի հասարա-
կապետութեանը, այս ալ ձեզն յայտնի է :

« Որովհետեւ մենք ալ կառավարութիւն մըն ենք, պէտք է մեզի հիմա այս խնդրոյն վրայ պատասխանել: Խնդրենք Եւրոպայի միասնականութիւններէն ինչ որ մենք անոնց կուտանք, ըսել կ'ուզեմ որ մեզ իրաւունքին ու մեր շահին չգպին, ինչպէս որ մենք անոնցինն չենք զպր բնաւ: »

„ Երջին հոսք մըն ալ սահիմ :

« 1815 ին Դաշնադրու թիւններուն վրայով 1 ըտ
բիւ — Ուլենին ըսած ին պիտի պտտասխան առամ, ինչ
պէս որ արդէն պատասխանեցի Պ. Պիւ վինեէին »

« Այս դաշնագրութեանց համար ունեցած քիչ
սէրերնուս զայս երկնէկէկ չի սկիտի իրօտմ, այսմա,
սին գիտեմ որ ինչ բողոք ըլլայնէ անօգուտ է , եւ
այն դաշնագրութիւնները չըտրիւ — Ո՞րքէնէն ալ
ւերկ չեմ սիրեր »

» Դաւադան է ղսել որ մեր միջնորդութեան
միայն գործը հաստատութեամբ կ'ապացուցանէ որ
այս միջնորդութեան հիմը 1815 ի դաշնագրութեան
հիմը է. քանզի թէ որ այս դաշնագրութիւններէն
ի զատ բռնելու բան մը չըլլարնէ անօգուտ կ'ըլ
լար մեր միջնորդութիւնը. վասն զի [Լսագրիւն] օմ
պարտիայի ստացուածքներէն է :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ • Շղթրուվ անուն մարդը որ առկէյ առաջ Հէքեր անուն ուրիշի մը հետ Պատեհնի դքսութեան կառավարութիւնը հասարակապետութեան գործընել ուզեցին, և շատ արիւնհեղութիւն ընեցին ետքը կառավարութեան զօրաւ առջեւէն փախան Օլւիցցերի գաղին, հիմայ նորէն Պատեհու | օռուախ քաղաքը եկեր է : Կառավարութիւնը ասիկայ ձեռք ձգել կ'աւղէր . բայց ասիկայ | օռուախ գալուն պէս բազմութիւնը գլուխը կը ժողզէ, հասարակապետութիւն կը քարոզէ : Հասարակութիւնը ամէնը մէկէն ոտք կ'երկնէ . քաղաքապետը և ուրիշ գործակալները, և Տքսդոն Բայսեր անուն երեւելի մարդ մին ալ բանտ կը դնեն . զէնք կ'առնեն . քաղաքը կը պրտաւին , քահանային բնակարանին առաջը կուգան քար նետներ լով սպախիւններ կը կոտորեն : Այս կերպով առժամանակեայ կառավարութիւն մը կը հաստատեն Օլւիցցերիէն ալ շատ մարդ կուգայ հան : Այս առժամանակեայ կառավարութիւնը քաղաքին հասարակայ սընտուկն ու մաքուր ձեռք կ'առնէ իրեն կը յառկացընէ • Շղթրուվ յայտարարութիւններ կ'

Հանէ . որով Պաշտօնագիր խառնութիւնը աւել տեղէն ետքը կը պատուիրէ որ ցերեկին մինչեւ իր ընտանիքին հետ իրարմէն զարնեն , և իրիկ ուղեւ մինչեւ լոյս կրակ վառեն շրջակայ լեռները . և գրքին կառավարութեան զինուորները դուրս թող չի տան բռնեն , և ինչքերնին առնեն . և երկրին երկտասարդներուն զէնք տան կառավարութեան գլխաւոր տեղը խրկեն . և հասարակապետութեան զօրացն ալ ուսուցիչը և պառկելու տեղ պատրաստեն :

Յորիպուրիէն և Ռազդատէն սեպտեմբեր 22 ին գրուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ շատ մը ազատ գունդեր (բոլոր ֆրանսիացի) Պատենի երկիրը անցած են . բայց շատ ալ պատենցի զօրք ժողովուած են Յորիպուրի բոլորովը . և կը յաւանցուի որ Պ . Հենիդէն և Պ . Շարուի , որ ապստամբութեան գլուխ եղած են , պիտի տկարանան : Եւստի զբաւ իւր ժողովուածները այլ և այլ ազգէ մարդիկ են . գերմանացի , ֆրանսիացի , իտալացի , և ուրիշներ . որոնց խիստ շատը իրենց երկրէն փախստական ինչ կած են հոն :

Իսլոր Պատենի դքսութեան երկիրը , 1 օգոստոսին զատ , կատարեալ հանդարտութեան մէջ է : Հասարակապետականները այս տեղի և լճի շրջանակ (Կէրէլ քաղաք) ըստւած երկիրներուն հանգարաւորութիւնը աւարած են . Շինիկէն անդին անցած չեն . բայց գտնուած տեղերնին անանկ յափշտակութիւններ և ուրիշ գեղութիւններ կ'ընեն , որ մէկ տեղ մը ասոր պէս բան չեղաւ :

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ . Սեպտեմբեր 10 ին Պետրբուրգէն գրուած նամակէ մը ֆրանսիացի օրագիր մը հետեւեալ լուրը կ'առնեն :

« Բոլշակ հիւանդութիւնը է փայտէի տկարացած իրեն այս օրերս նորէն քիչ մը սաստկանալու պէս եղաւ անցեալ շաբթուան սկիզբները : Թէ բռնուողներուն և թէ մեռնողներուն համարները օրէ օր ելլելու վրայ ըլլալով հասարակութեան սիրտը երկիւղ մը մտնել սկսաւ : Եւ որովհետեւ հիւանդութենէն մեռնողները շատը ստորին աստիճանի մարդիկ էին , աղետականներէն և հարուստներէն քիչ կար , ձայն մը ելաւ որ այս հարուստները և աղետականները բժշկներուն կամքը հաճեցուցեր են որ աղքատները և ստորին աստիճանի մարդիկը գեղով թունաւորեն և մեռցնեն : Եւստի ձայն յարգութիւն և հաստատութիւն գտաւ . հաւատարմութեան շատցան . և ստորին աստիճանի մարդիկ անանկ գրգռուեցան , որ բժիշկ մը տեսած . նուն պէս կը նախատին , կը հայհուցեն . և չէ թէ մինակ բժիշկներուն ասանկ կ'ընեն , այլ և վրան գլուխը մարդը և նորուկ ով որ տեսնէին նէ՛ ալ մէնուն ալ այս նախատինքն կ'ընէին : Եւստի շաբթուա շաբթի բաղմունքիւն ժողովուեցան Նիժնի Բոլշակ ըստւած տեղը : Բոլշակ զօրք բերել տուաւ հոն . բայց խռովարարներն ալ մարտկոցներ շինեցին , և քիչ ատենի մէջ երեք մարտկոց շինուեցաւ : Երբ որ զօրքը այս մարտկոցներու վրայ կը գլխէին՝ կայսրը Բէլգրադէն հոն հասաւ . զօրացը ըսաւ որ քիչ մը ետ կայնին . ձիւն վար ինչաւ և առջեւի մարտկոցին վրայ ելաւ . ժողովուրդը՝ ձեռք բան մը պիտի ըսէ՛ ըսաւ : Եւստի հետեւ ժողովուրդը ձուռն կի եկան . ձեռքերնին իրար բերին . վայելուչ աղետածային կողմէն մեզի խրկուած պատիւ մըն է . մեր ընելքը՝ խոնարհութեամբ և հնազանդութեամբ ասկիւր ընդունելն է . թունաւորելու խօսքերը՝ ձեռք գրգռելու համար չարամիտ մարդոցմէ՛ հնարուած սուտ բաներ են : Երկու հոգի ելան կայսեր ըսածին պատասխան պիտի տային . հասկըցուեցաւ որ խռովարարներուն գլխաւորներէն են . կայսրը նոյն իսկ ժողովուրդէն հրաման ըրաւ որ երկու մարդը բռնեն . զօրացն ալ հրամայեց որ ամէն մարդ իր ձեռքը երթայ , և ինքը ձին հեծաւ գնաց : Ժողովուրդը այն երկու հոգին բռնեցին , իրենց ձեռքը Բոլշակ յանձնեցին , և ամէն խռովութիւն հանդարտեցաւ :

— Պետրբուրգ հրատարակուած տեղութեան լրագրացն տուած լրացն նայելու ըլլանք նէ՛ սեպտեմբեր 11 ին մեծափառ կայսեր որդւոյն Կոստանդին զբոսն հարսանեաց հանդէսը եղած պիտի ըլլայ : Եւստի աղբիւր՝ Սիմեոնի — Երէնպուրի իշխանութեան հիմնադրուած դուքսին աղջկին է , որ ծնած է 1830 ին յուլիսի 8 ին , և տարի մըն է որ Պետրբուրգէն է :

ԱՒՍԴԻԻԱ . Եւստի շաբթուա տեսնելին յաւելուածով մը՝ Վիեննա քաղաքը ելած խռովութիւնը և կայսեր Վիեննայէն մեկնելը ինձ քաղաքը երթալը պատմելով համառօտ մը խռովութեան պատճառը նշանակեցինք : Եւստի մը ընդարձակ

պատմենք Վամպերի զօրապետին մահուանը պատճառը և պարագայները :

Վաճառականութեան ընդհանուր կուսակալ Սաւաճանիստ մեծ դուքսը պաշտօնէն հրաժարուելով , Վամպերի կոմս զօրապետը կայսեր առանձին հրամանագրով ընդհանուր կուսակալ անուանեցաւ Սաւաճանիստ , և Վայ կոմսին ալ յանձնուեցաւ որ նոր նախարարներ ընտրէ :

Սեպտեմբեր 27 ին Պ . Բոլշակ Բէլգրադ մտաւ , և նոյն օրը աղբային ժողովն խորհրդարանը գնաց , և պատմեց անոնց որ 12,000 կամաւոր զօրք մօտեցաւ Վիեննայ կողմէն :

Կայսեր թուղթով որով Վամպերի կոմսը Վաճառականութեան ընդհանուր կուսակալ անուանեց , կայսերական ստորագրութեան զատ ուրիշ ստորագրութիւն չունէ : 1838 ին Սարտ ամսոյ մէջ գրուած կանոնին պայմանով՝ Եւստի կայսրը Սաւաճաններուն ինչ հրամանագիր խրկէր նէ՛ Վաճառներուն Բէլգրադէն նախարարներուն մէկն ալ պիտի ստորագրէր : Եւստի հրամանագիրն իրայ ասանկ ստորագրութիւն մը չի գտնուելով անընդունելի հրատարակեցին , որով Վամպերի կոմսին այն թղթովը առած պաշտօնն ալ անորինաւոր կ'ըլլար : Եւստի զատ այն ալ իմացուցին որ թէ որ զօրաց հրամանատարութիւնը առնելու ըլլայ նէ՛ Վաճառիստանու սահմանագրական ազատութեանը թշնամի և գաւառին մատնիչ կը սեպուի . և ով որ անոր օգնութիւն մատուցանէ կամ անոր հնազանդի նէ՛ անոր յանցանալը հաղորդ կ'ըլլայ :

Վամպերի կոմսը 28 ին Բէլգրադ մտաւ , և Պաւտա քաղաքը քաղաքապետին պալատը գնաց . որ մէկ կամուրջով մը Բէլգրադ հետ հաղորդութիւն ունի : Բոլշակ ին խօսքերովը բաղմունքիւնը գրգռելով զէնք առին կայսերական գործակալը փնտրուելու ելան . և զինուորական հրամանատարին պալատին կողմը գացին նէ՛ Վամպերի կոմսը արող քաղաքացիի մը լաթեր հագնելով ծառայող փախաւ Բէլգրադ : Բաղմունքիւնը ետեւէն ինկան . պալատը մտան . և ինչ թուղթ գտան նէ՛ պատուաւորին . ձեռքերնին անցանքին կտորելով պատուելով կը ուզեն չափնէին : Վամպերի կոմսը կամուրջէն անցնելու ատենը՝ Վիեննայի Կայսերական Երկաթէն մէկը ճանցաւ և պոռայ . ահա կայսեր կողմէն եկող մատնիչը , սպաննելու է : Եւստի ըսելով Կայսր Վամպերի սին զարկաւ գետինը ձգեց . ուրիշները վրայ հասան , որը կայսրին որը նիզակով կտոր կտոր ըրին . և ծակ ծրկած կորած անուշ մարմինը քաղաքին փողոցները պարտաւորեցին : Եւստի համար էր որ կայսրը աղբային ժողովը աւերէ , և խռովութեանը աղբայն Պ . Բէլգրադ մահաւորներու ալ ընդհանուր զօրապետ ընել ուղեղով՝ անցած շաբթուան յաւելուածին մէջ պատմուած խռովութիւնը ելաւ :

ՍՊԱՆԻԱ . Կատարմութեան գլխաւորներուն մէկը՝ անուանին Բապտիստ , հաղար մարդով Բապտիստ տէ Վալենտինոս ըստւած բաղմունք քաղաքը մտաւ սեպտեմբեր 17 ին առաջ . և քաղաքին բերդը որ նոր շինուած էր՝ հիմնադրուած ընելին զատ որմնագիրներուն (տու վարձիներուն) և ուրիշ բաներն ընելու ըլլայ նէ՛ անինայ կը մեղցնէ :

— Ինկիլիզն և իտալիայի մէջ եղած գծաւորութիւնը վերջ եղաւ խաղաղութեամբ այս կերպով : Եւստի գրգռութեան պատճառ եղող ինկիլիզի գետնանը Պ . Պրուէր , որ հիմայ Եւստիստէ , պիտի Սաւաճան երթայ . թագուհին հետ պիտի տեսնուի , մնաք բարով ըսէ , և առանց երկօր ատեն մնալու նորէն Եւստիստ պիտի գառնայ . և Եւստի Բալբուս գոն անոր տեղը մէկ ուրիշը գետնան պիտի խրկէ Վաւրիտ :

— Բոլտուայէն Վիլիլիա մէկ չրանցք մը պիտի շինուի , որ վրայէն նաւով ճանապարհորդութիւն պիտի ըլլայ :

ԻՏԱԼԻԱ . Վենետիկի պաշտպանութեան համար պատրաստ կան 20,000 հոգի , և 1,000 թիգաւ նոդ , և եօթն կտոր նաւ բաղկացեալ նաւատու մը մը : Եւստի համար ամառ ամիս 3,000,000 լիւրա ծախք կ'ըլլայ . (որ կ'ընէ 8,675,000 դուառ) . և Վենետիկու հիմնադրուած եկամուտը 200,000 լիւրայի (2,785,000 դուառ) կը հասնի ամիսը : Վիեննա հիմայ բնակիչներէն բռնի փոխ ստակ առնելով այս ծախքը եղաւ . բայց մինչեւ սեպտեմբեր վերջը , ծախք ընելու կարողութեան ալ վերջը կուգայ : Վենետիկէն քանի մը գործակալ ելան Իտալիա ուղարկուելու և փոխ արծաթ փնտրուելու . այս փոխարին լծարմանը երաշխաւորութիւն կ'ընեն Վալպարիա և Վենետիկ . և 10 միլիոն լիւրայի թուղթ հանած են :

ՆԱԲՈԼԻ . Սիւլիայի Սիւլիա քաղաքին պատե-

րաղմը ուրիշ տեղերուն բնակչացը խրատ մը եղաւ : Վիեննայի կողմէն հնազանդեցաւ : Վիեննայի Վիեննա ծովու ծամբով հաղորդակցութիւնը նորէն հաստատուեցաւ . Եւստի , Նիւաճէնի և Բապտիստ քաղաքները իրենց կողմէն պատգամաւորներ խրկեցին հրազանդութիւնին Վիեննայի կառավարչին ծանուցանելու համար . Բալբուսի մէջ մեծ շրջանկոց կայ : Պ . Բապտիստի , Վիեննայի կառավարութեան գլուխ (Կայսր) անուանեցաւ . և ընդհանուր կուսակալին կողմէն մէկ յայտարարութիւն մը հրատարակեց . որով ամէն յանցանքներուն ներում կուտայ խռովութիւն հանող գլխաւորներէն զատ : Բապտիստ ու շրջակայ գիւղաքաղաքները ազատ նաւահանգիստ (Բոլշակ ֆրանսիացի) հրատարակեցան . որ Վիեննայի քիչ ատենուան մէջ նորէն ծաղկելու և շինարարութիւն մըն է :

— Ինկիլիզն ու ֆրանսիացի սիւլիայի Նաբոլի թագաւորին հետ հաշտեցնելու և պատերազմը դադարեցնելու ձեռք զարկին : Նաբոլի թագաւորը այս միջնորդութիւնս ընդունեց այն պայմանով՝ որ յիշեալ երկու ազգը իրեն Սիւլիայի վրայ տիրելու իրաւունքին հակառակ բան չընեն : Եւ իրեն այս պահանջմանը պատճառ այն կը բռնէր որ՝ Եւստի Բալբուսի երբ որ Բալբուսի մէջ իրեն հարցը ունեցաւ թէ ինկիլիզի կառավարութիւնը Նիւաճիայի դուքսը բալբուսիներուն ընտրելով Սիւլիայի թագաւոր պիտի ճանչնայ մի , պատասխան տուաւ , մեր կառավարութիւնը հիչ մէկը Սիւլիայի թագաւոր չի ճանչնար , բայց թէ այն որ իրօք թագաւոր ըլլայ : Եւստի զատ . Ռուսաց կայսրը 1845 ին Իտալիա եկած ատենը երբ որ Նաբոլի գնաց Նաբոլի թագաւորին հետ աղէկ բարեկամութիւն հաստատած էին : Սիւլիայի խռովութիւնը ելած ատենը Նաբոլի թագաւորը Ռուսաց կայսեր հարցուցեր էր թէ Սիւլիայի վրայ զօրք հանե՞մ մի , և աւելի պատասխաններ էր . հանէ . և թէ որ մէկ օտար տերութիւն մը մէջ մտնէ , Սիւլիա ինքնիշխան ընելու համար մէջ մտնէ նէ , ես ալ զօրքով քեզի կ'օգնեմ . քեզի Սիւլիայի վրայ ունեցած իրաւունքը քաղցրեցնելու համար : Ռուսի այս անգամ որ Նաբոլի Սիւլիայի վրայ ծեծ բացաւ՝ ինկիլիզի և ֆրանսիացի տերութիւնը մէջ մտան չէ թէ իրեն տերութիւն , այլ որպէս թէ սրտերնին Սիւլիայի վրայ յաւելով անոնք խեղճութենէ և թշուառութենէ ինայեղու համար :

ԲՐՈՒՍԻԱ . Կառավարութեան նախարարները փոխեց թագաւորը , և նոր նախարարաց գլուխ դուրա Պ . Բոլշակ : Պ . Վրանիլ զօրապետին ալ ընդարձակ և անասման իշխանութիւն տուաւ քաղաքին պարահովութեանը համար . որ Պրուէրու մօտ 50,000 մարդով պատրաստ կը կենայ : Սեպտեմբեր 22 ին Պրուէրու մէջ դուստրուած աղբային ժողովն անգամներէն քանի մը հոգի այս բանիս տըհաճութիւն զրոյցեցին : Ռաւապետական կողմի կուսակիցներն ալ փողոցները թուղթ փակեցին , որով ժողովրդեան կ'իմացնէին թէ աղաւաղութիւնն ինչ և հայրենիքին վտանգի մէջ է . որովհետեւ Պ . Վրանիլին տրուած զինուորական անասման իշխանութիւնը բռնական կառավարութեան սկզբնաւորութիւնն է : Եւ կը արդարէն որ ամուր կենան , աղբային ժողովն հետ միաբանին . նախարարաց խորհուրդը յրուեն . մայիսի մէջ թագաւորէն առած սահմանագրութիւնները քաղցրեցին : Եւստի պահպան զօրքն ալ ասոնց հետ միաբանեցան . Պ . Վրանիլին տրուած իշխանութեանը դէմ բողոք ըրին : Սեպտեմբեր 23 ին , հասարակութեան կողմէն մարդ գնաց Պ . Վրանիլին հարցունելու թէ թագաւորը ժողովրդեան շնորհած ազատութիւնը և սահմանագրութիւնները ետ մի պիտի առնէ : Պ . Բոլշակ պատասխան տուաւ . թագաւորը իր ըրած շնորհին մէկ կէտը (նոխտան) անգամ ետ չառնէր : Դիւղով գիւղին բնակչաց կողմէն ալ անորմայեւ թագաւորին պատգամաւոր խրկուած էր նոյնը հարցունելու . և թագաւորը պատասխան տուած էր . շնորհածը ետ չեմ առնէ . բայց սկզբնաւորութիւն վրայ հաւատարիմ կը կենամ . սահմանագրութեան հակառակող ինձի ալ թշնամի կը սեպեմ :

ԶՈՒՍՅՅԵՐԻ . Դիւլիս գաւառին Վալիսի քաղաքը տպուած Կայսրի օրագիրը սեպտեմբեր 23 ին և 24 ին թերթերուն մէջ կը պատմէ : Վերսահմաններուն բողոքները աւագ ընտրեց զօրք կը ժողովին : Կերեւի որ Ռաւապետի Դիւլիս գաւառին աղջելութիւն մը ընդունելու միտք ունի : Բոլշակ Սոսքոք տեղը՝ որ սովորաբար ութը կամ տասն զինուոր կը գտնուէր , հիմայ մէկ ամբողջ գունդ (Կայսրի օրագիր) մը զօրք կայ : Եւստի առաւ հինգ հատ մեծ նաւակ բռնեցին մէջը նայելու համար : Դիւլիսի սահմաններէն մինչեւ Ռաւապետի սահմանները 6000 հոգիէն աւելի զօրք կայ :

Դաշնակցութեան ժողովքը ուղղիչ ատենին առաջարկել վճռեց որ Օսկիցներին դաշնակցութեան կողմէն չլինեն և նստող գեղացիներն ձեռքը չհարկաւորուին իրենց իրաւունքները զրոյացնելու համար։ Այսինքն իրենց իրաւունքները զրոյացնելու համար չհարկաւորուին իրենց իրաւունքները զրոյացնելու համար։

ԼՂԳԼՅԻՆ

Արմաշու վանքին մէջ ուսումնարան մը գլուխուիլը, և այն ուսումնարանին բոլոր խնամքով բաղմամբով վիճակին բարոյական և մտաւարական կրթութեանը միջոցն հարկաւոր ըլլալը լրագրոյն նախընտրելով թերթերուն մէջ բանի որ առիթ ունենայ մը նէ պատմութեանը։

Սեւ ուրախութիւն եղաւ մեղի, երբ որ Գերապատիւ առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Արքեպիսկոպոսին և նորին հոգեւոր ժողովարար Տ. Ստեփաննոս Սաղաքեան իմաստուն վարդապետին, և յիշեալ ուսումնարանին առաջին դաստառը Պ. Յովհաննէս Սարգսեանի առանձին գրեթէ իմացանք նոյն ուսումնարանին աշակերտացը յառաջագիմու թիւերը, և աշակերտաց գրութեանը ալ վայելցնելը։ որ սեպտեմբեր 29 ին եղած պարգեւաբաշխութեան հանդէսին գտնուող հանգիստականացը ներկայացուցեր էին։

Արմաշու պարգեւաբաշխութեան առաջնորդը յաւիտի սիրելիները շարունակ հինգ օր ուսանողաց յառաջագիմութեան մասնաւոր քննութիւնը ըրեր երբ վանքին միաբան իմաստուն վարդապետաց, և վիճակէն և դուրսերէն գտնուող ուսանողացը ներկայութեամբը, (որ ամուրը ամէն ատեն անդադար ուստուսը կը գլուխուին)։ Պարգեւաբաշխութեան հանդէսն ալ այն օրերը պիտի ըլլար։ Բայց քանի որ հիւանդութեան այն կողմերը սաստիկանալով ստիպեց որ այդ հանդէսը ուրիշ յաջող ժամանակի մը մնայ։

Ամէն տարի ստիպութիւն է որ Վարդապետ խաչին տնայնութեանը ատենը շրջակայ վիճակներէն երեւելի իշխաններ կը գտնուին հոն, որ վանքին տեսուչն են, և այս տարի ալ հոն գտնուելով նին այն շաբաթուան շրեքշաբթի օրը սեպտեմբեր 29, պարգեւաբաշխութեան թիւերն հանգէսը եղաւ, ուսումնարան աշակերտաց աշխատութեան պարգիւն ալ քիչ մը ճաշակը հանգիստականացը շրջաններէ։ որոնց հետ քանի մը թէ յոտանդնութեանը, թէ Վոսաբաղարէն, և թէ ուրիշ տեղերէն ուսումնականութեան հմուտ անձինք կը գտնուէին։

Հանդէսը եղաւ ժամերգութեանէն ետքը վեհաւորանի մեծ սենեակը, ուսանողք կարգաւ հոն ժողովուրդէն ետքը միաբերան մեղմ ձայնով երանելի յարեկացւոյն այն աղօթքը երգեցին, որ կըսկրի։ «Եղա՛ք մը զանապուհի տերութիւն ամենակալ հազարէ հզորի»։ Աղօթքը լմանալէն ետքը աշակերտներէն մէկը, Պ. Սաղաքեան թորոսեան, ճառ մը զրուցեց, որուն օրինակը թերթի մէջ գրելիք։ Այս Պ. Սաղաքեանը մէկ 14 կամ 15 տարուան տղայ մըն է։ Բնիկ Արաբաքարու վիճակի նոր գիւղէն, ճառը ինքը շտապեց ըլլալը կը վիպեն յիշեալ վանուց փոխանորդը Տ. Ստեփաննոս հոգեւոր վարդապետը։ և ուսումնարանի դաստառն։ Այս ճառը նոյն իսկ հեղինակը գրութեամբ ալ թարգմանեց։ Բայց հանդէսին մէջ աշխարհաբարը զրուցուած ըլլալուն համար մենք ալ անկողի հրատարակեցինք։

Անկէց ետքը ուսանողաց սոված և հետեւած ուսանողներէն մէկը քանի մը հարցումները ըրաւին ետքը որ մէջ ընդ մէջ երգեր ալ կ'երգէին տղայք, պարգեւներն Սրբազան Արքեպիսկոպոսը իր ձեռքը շնորհեց։ Թէ յուրին սիրելի և թէ հիւանդութեան քննութեան մէջ աւելի աղէկ հանգիստացողներուն անուններն ալ կը գրեն, որ են Պ. Սիմոն Արշակը Յարութիւնեան, Պ. Սաղաքեան Սրբազան, Ստեփաննոս, ճառին հեղինակը, Պ. Յարութիւն Վարդիկ Ստեփանեան, ասանք առաջին դասէն։ Իսկ երկրորդ դասէն ալ Պ. Գեորգ Վահան Կարապետեան, Պ. Թադեոս Ներսէսեան և Պ. Գրիգոր Յովանի Միսնեան։ Սորիւն ուսանողքներէն են Հայկաբանութիւն, Սրբազան և աղգալին պատմութիւն, Թուաբանութիւն, Բրիտոն նեական վարդապետութիւն, Տրամաբանութիւն, որուն հետեւողներն են միայն առաջին դասու աշակերտները, Աշխարհագրութիւն, և Իտալերէն։ Վարդիկներն դաստառներն նոր գացած ըլլալով որ երկու երեք ամիս հաղել կար երթալը։ այս լեզուի քննութեան ելլելու չափ բաւականութիւն չունին աշակերտները, բայց Իտալերէնի բաւական

համուսներ կան։ որոց թարգմանութիւնները կը խոտանամք ատեն ատեն լրագրոյն մէջ տպելու։ Հանդէսին վերջը Սրբազան առաջնորդը ատենախօսութեամբ օրհնեց ուսումնարանին տնօրէնը, հոգաբարձուն, դաստառները, և ուսանողները, և հանգիստական յարգող աղաներէն և ամէն առաջին կայ գտնուողներէն շնորհակալ եղաւ, և յորդորեց որ այդ օգտակար գործը առաջ տանելու ամէն ալ ձեռնադրու ըլլան։ Ամէնուն ալն յայտնի երեւեցաւ որ այն ուսանողները ամէն մէկը բան սորվելէն ետքը իրենց հայրենիքը երթալով այն տեղերէն լուսաւորութեանը առիթ պիտի ըլլան։ Արաբաքարու նոր գիւղը անգամ, որ 15 տնուոր գիւղ մըն է, և դերաստիւ վառարապետ Տատեան Յովհաննէս ամիրային շնորհիւ հիմայ դպրանոցին մէջ ալ ունի, ասկէց քանի մը տարի ետքը կը գիւղացիներէն հասցուցած վարդապետ մըն ալ պիտի ունենայ վերջի շեալ Պ. Սաղաքեանը, որուն հիմակուան տղայական հասակը ուսման պարագայով անցնելով իր գիւղին անհամեմատ օգուտ պիտի բերէ։ Այս ասով յիշեալ բարեացապարտ ամիրային այն փոքրիկ և աղքատ գիւղին վրայ ըրած բարեբարութիւնը պիտի անմահանայ, և օրէ օր աւելի պիտի արդիւնաւորի։

Պարգեւաբաշխութեան հանդէսէն ետքը ուսումնարանի տնօրէն շնորհապարգ Միքայէլ վարդապետը, բնիկ Լալուայի Չենկիլէր գիւղէն, իւր պաշտօնէն հրաժարիլ առաջարկեց Սրբազան առաջնորդին և ժողովական յարգելեաց։ Բայց անոր աւտոր խոհեմ կառավարութեանը և տնօրէնութեանը ժամանակը հասցուցած պտուղները տեսնելով և վայելելով, որ իր հայրորդէն խնամքը անխորտակէն սեպտեմբեր 29 ըրեր, և աղէկ դատելով որ անանկ մէկ ուսումնարանի մը ասոր պէս ամէն կողմէն յարմար ջանասեր տնօրէն և խնամաւոր գտնել մը գիւրին բան չէ, անդիմելով հաճեցուցին որ այն պաշտօնէն հրաժարի։ որովհետեւ գործը խանգարելու վտանգի մէջ կրնար լինալ։ Հոգեւոր ժողովարարն ալ իւր պաշտօնէն հրաժարիլ խնդրեց։ Բայց անոր ալ աղաչեցին որ այս պաշտօնն ինչպէս որ մինչեւ հիմայ վարեն, ասկէց ետքն ալ վարելու յանձնառու ըլլայ։ և այն ալ նոյն գործոյն վրայ վերադառնալ հաստատեցին։

Ասոնց երկուքին իրենց առաջին պաշտօնին վրայ հաստատուելը պատիւ կը բերէ չէ թէ միայն ասոնց աղէկութեանը, որ իրենց յանձնառու եղած պարտականութիւնը ըստ պատշաճի կատարեն են, այլ և սրբազան առաջնորդին, և վանքին բոլոր միաբանութեանը իմաստապետը և խոհական վարդապետներուն, և յարգի իշխաններուն։ որ ասոնց յարգը ճանցեն են։ և հասկընք են որ ասոնց մէկին, այսինքն փոխանորդին իւր պաշտօնին վրայ շարունակելը վիճակներուն բարոյական յառաջագիմութեանը մեծ օգուտ է։ և միւսոյն, այսինքն ուսումնարանի տնօրէնին նոյն գործոյն մէջ գտնուելը ուսումնարանի աշակերտաց, և հետեւաբար բոլոր վիճակին մասնաւորական յառաջագիմութեանը օգուտ է։ և ասոնց երկուքին ալ հրաժարիլ անդարմանելի կորուստ է։

«Բաղմութիւն իմաստուն, փրկութիւն աշխարհաց»։ (Խոսք. Գ. 26)։

Ո՛վ Աւարելաշաւիլ Սրբազան Հայր, պէտ և նախագահ իմաստնախումբ կաճառիս, ո՛վ Սրբառնէլց գուժար հոգեւորական դասուց, ո՛վ աղբու խնամ ժողով Պարոնայց հարազատ սերնդոց Հայկեան քաղաքացի, ո՛վ Բրիտոսի ժողովուրդեան գլուխը և հովիւք, տանն թորգումայ վերակացուք և մատակարարք։ Այս առաջին շքեղ հանգիսին մէջ երբ վեհապարգ հայրենակցաց միաբան ժողովին սիրող անդամները ուրախութեան լեցուած կը տեսնամ։ որով իւր անշնչելի արձանագրութեանց վրայ հայկազանց առաքինութեան տխուր պատկերները կը հոգալուին։ Կը հարցնեն թէ ի՞նչ էր ըզ ձեզ այս տեղ բերող պատճառը։ Գիտեմ թէ ուրիշ բան չէր, բայց թէ ձեր աղգասիրութեան վեհապարգի նախնեաց առաքինութեան մշտադարձ սերը որ ձեզ գրգռելով ստիպեց այս տեղ գալ գուժարիլ։ Վասն զի ուսումնական յառաջագիմութեան համար թափած քրտինքնիդ կամաւոր նը պատնիշ, ահաւասիկ պատկերու ժամանակը հասած ըլլալով, անկաւորաց կ'ընդամենը անոնց փոխարէնը վայելելու։ Ուրիշ բան չէր, բայց եթէ ըսկիզբն առնել շինելու անմիաբանութեամբ և ան ուսումնութեամբ քահեալ և կործանեալ ժողովութեան տունը, որ շատ ժամանակէ ի վեր իմաստութեան լուսն հեռացած որոշուած էր։ ուստի և էս կ'ընդամենը ի պատկառելի և յիմաստնախումբ ժողովոյ հարց, և մանաւանդ ի ձեր Սրբազանութեան ո՛վ վեհապարգ Տէր բանալ այսօր իմ շրթները

ներս, որպէս զի Վստուծոյ տուած շնորհքը փոքր ի շատէ խօսիմ իմաստութեան օգտին և տգիտութեան փնտսուն վրայ, յիշելով առաքինի և իմաստուն նախնեաց յաւերժական յիշատակաց արժանի և սգեալ և չարարութեամբ անձանց տրամադիթ և փնտսակար գործերը, փափաքելով որ բոլոր հաճաղի մանկանց մանաւանդ իմ սիրելի աշակերտակցաց մատաղ սրտին մէջ, վեհապարգ առաքինութեանց սերը և բնորոշ մոլորութեան պէտք եղած տաճարութիւնը և ատելութիւնը հիմակուրէն արմատանայ և տալու որուի։

Իրաւ որ շատ երկնիկ դարերու մէջ երեւելի ուսումնական թագաւորներ և իշխաններ երեւցան աշխարհիս մէջ, որոնք թէ իմաստուն և իմաստասէր, թէ հարուստ և թէ մեծամեծ իշխանութեան տէր մարդիկ ըլլալով, և իրենց իշխանութիւնն ալ զանազան գիտութեամբ և արուեստիւք յառաջ տանելով, և աղբերին պայծառացնելու և լուսաւորեալ աղբաց կարգը սեպելու գործածելով, խիստ քիչ ժամանակի մէջ իրենց աղբին և քաղաքին սրտմանք և առաջին բարեբարը սեպուեցան, և իրենց անունը աշխարհիս վրայ անմահացուցին։ Իսկ ասոնց մէջ ալ իմաստութեամբ շատ աւելի գերազանցեց գերահամբաւեալ իմաստութեամբ մեծիմաստն Սողոմոն Վաւիթ աստուածաճայր մարգարէին որդին, որ իրեն հայրենական առաքինութեանց հետեւելով շատ սիրելի եղաւ Վստուծոյ։ որուն համար ինքն ամենաբարեւոր ալ անոր այնպիսի իմաստութիւն շնորհեց, որուն հաւատար օչ ունեցեր է մէկը և ոչ պիտի ունենայ։ հարստութեան կողմանէ աշխարհիս մէջ միմիայն գտնուեցաւ, պատասխանատուութեան մէջ ալ քաջ, և նորալուր իմաստից մէջ յաջողակ և աջալուրծ։ Նոր համար շատ հոյակապ թագաւորներ և իշխաններ գալ տեսնալու կը փափաքէին, որոնց մէկն է Սաբայ հարուստի թագուհին, որուն տեսածները լուսաւորեցին և հոգալու որ իրաւունքը շուգւոյն սրբոյ շնորհքը լուսաւորուելով գեղեցիկ իմաստնալից և հոգալու որ իրաւունքը ալ յաւիտեական յիշատակ թողուց բոլոր քրիստոնէից եկեղեցւոյն, բայց այս իրաւունք մէջ ալ աւելի պիտանի և կարեւորը կրնայ սեպուիլ այն թէ «Իսկուսութիւն իմաստուն, փրկութիւն աշխարհաց»։

Ահաւասիկ զգեստուց մէջ քաջ զօրականին հագնելու խիստ գեղեցիկ հանդերձը։ Թագաւորաց լուսաւորեալ ձորձոր։ Ինքնակալաց յակնթ քարելով զարդարուած թագը, զի արդարեւ աշխարհիս մէջ ինչպիսի առաւել օգտակար և մարդս առաքիլն ընող էակ կայ, որուն ամէն քաղաք և ամէն մարդ առաւել կարօտութիւն և ցանկութիւն ունենայ։ Որ երկրի կամ օր քաղաքի և գուստի մէջ իմաստուն մարդ անպակաս եղած է նէ կ'ընէ, յայտնի է թէ այնպիսի տեղերը անոնց խնդրով ամէն թըշնամիներէն աղաւթ մտալով խաղաղութեւ և հանգիստութեան մէջ կը բնակին։ զի որ թագաւորը որ իմաստութիւնը իրեն աթոռակից այսինքն իմաստուն մարդիկ իրեն խորհրդական ունեցեր է, և իշխանութիւնը իմաստութեամբ վարեր է նէ, անկէց իրեն տերութեան շատ օգուտներ քաղեր է։ Հատ իրաւունք ունէր զուրցելու այս խօսքը իմաստունը, որն որ բաղմամբիս փաստելով կրնանք հաստատել։ քանզի մենք աշխարհիս վրայ ասկէց աւելի աղբու և մեծ ինչ բարիք կրնանք գտնալ, գիտաւորապէս մարդս որ աշխարհիս վրայ կ'ապրի նէ աւտոր հիման վրայ հաստատուած է։ Հատ վեհապարգ թագաւորներ մարդկանք իշխաններ զօրավարներ և մինչեւ քաղաքի և գիւղի տէր մարդիկ ասոնց անձեական զօրութեան կամ քաղութեան իմաստութեամբ հաստատուն պահելին իրենց տեղութիւնը, և իրենց իշխանութեան հաղանդեալ ժողովուրդն ալ թշնամեաց ձեռքէն փրկեցին։ անթիւ մեծութեանց բարութեանց և յաջողութեանց հանգիսեցան։ անհատում գանձուց տէր եղան։ աւելի իրենց գեղմը և կամ ձախորդութեանց յաղթեցին։ անհատանդ ասով մենք ալ մեր արարչին հոգաւոր պատկեր ըլլալիս կ'իմանանք։ ասով բարի գործքեր գործելով Վստուծոյ հաճելի կ'ըլլանք, և մարդոց առաջ պատիւ կը գտնանք։ Ահաւասիկ ասոնց ամենուն պատճառն ինչ է ո՛վ յարգելի անգամը պատկառելի ժողովոյ։ չէ որ միմիայն այն իմացական էակը այսինքն իմաստութիւն է։ Ինչու որ ինչպէս ինքն մարդկային իմաստութիւնը Վստուծոյ իմաստութեան հետ կապակցութիւն ունի, և անոր գեղեցիկութեան միշտ ցանկացող է։ և անոր պըտուող առաքինութիւն է։ Ինչու որ արդարութիւն գիտութիւն և մարդուս կենաց աւելի պիտանի եղածը կը սորվեցնէ։ մինչեւ անգամ անոր հետ բարեկամութիւն և աղգականութիւն ընելու անմահութիւն է։ Այլ բաւականութիւն ունինք

